

Kemalist Devrim ve Asya

H. ŞULE PERİNÇEK*

Atatürk'ün Bütün Eserleri Genel Yayın Yönetmeni
Ulusal Strateji Merkezi (USMER) Başkanı

*Atatürk'ün Bütün Eserleri'nin Genel Yayın Yönetmeni, Vatan Partisi Merkez Yürütme Kurulu Üyesi - Uluslararası İlişkiler Bürosu Başkan Yardımcısı, Ulusal Strateji Merkezi Başkanı, gazeteci yazar. Çapa İlkokulu, İstanbul; Sankt George Avusturya Lisesi, İstanbul ve Boulder High School, Colo., Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat bölümü mezunu. 68 gençlik hareketlerinde yer aldı. 1970'den bu yana örgütlü siyasi mücadelenin içinde. 1974'ten bu yana gazetecilik yapıyor. Çeşitli yayın organlarında ve yayınevlerinde yöneticilik yaptı. Çeşitli dergilerde özellikle siyaset, kadın, çevre ve yakın tarihimizin geleceğe ilişkin kültürel, ideolojik ve teorik konularında yazıları, araştırma ve incelemeleri yayımlandı. Çeviri, derleme ve telif kitapları, yurtiçi ve yurtdışı sempozyum ve panellerde tebliğleri bulunmaktadır. 25 yıldır Atatürk'ün Bütün Eserleri'nin Genel Yayın Yönetmenliğini yapıyor. Türk Devrimi'nin lideri Mustafa Kemal Atatürk'ün bütün yazdıklarının ve söylediklerinin tarih sırasına göre toplandığı 30 cilt olarak yayımlanan bu eser Türkiye'de bir ilk çalışma. Yalnızca Türkiye ve o dönem açısından değil bugün 21. Yüzyılda emperyalizme karşı mücadele eden dünya açısından ışık tutucu önemli deneyimleri barındırmaktadır.

Geliş Tarihi: 31.07.2023

Kabul Tarihi: 09.08.2023

Atif: Perinçek, Ş. (2023). 100. Yılında Kemalist Devrim ve Asya. *BRIQ Kuşak ve Yol Girişimi Dergisi*, 4(4), 28-38.

ÖZ

Türk Devrimi, emperyalizme karşı duran, tanrının İngiliz olmadığını ispatlayan, bu dünyadaki mücadeleyi ateşleyen, bağımsız, halktan yana, kapitalizm temelinde bir sistem geliştirmeye çalışan model. Çin modeli de, Sun Yat Sen önderliğinde emperyalizme ve sömürgecilğe karşı Kemalist Devrim benzeri bir mücadele verdikten sonra Komünist Partisi önderliğinde Milli Demokratik devrimi sürdürdü. Bugün bu iki mücadelecî ülkenin, bir yolun iki ucunu tutmaları ve benzer kaderi paylaşmaları, ama birinin ekonomideki gelişmişliğinden Kovid’le mücadelesine kadar farklılık yaşamaları da bir rastlantı değildir. Atatürk, 1922’de o dönemde dünyadaki cepheleşmeyi de açık görüyor ve çözümü öneriyordu: “Zararlı ve zehirli beyinlerden gelerek bize musallat olan zümreye karşı (...) Doğu’yu Batı’dan ayıran ve ta kuzeyden güneye kadar uzanan müşterek bir cephe vardır. Bu cephede müdafaalarda bulunabilmek, yekdiğerleriyle hemdert olmuş milletlerin hakiki, samimi dayanışması ile mümkün olacaktır. (...) Fakat bu dayanışmaya dahil devletlerin başlı başına ayrı ayrı kuvvetli olması, ayrı ayrı bağımsızlık fikriyle mütehassis ve donanmış bulunması lazımdır.” Bu anlayış da emperyalizmin dayattığı düşmanlık ve ayrışma anlayışına karşı bir duruştur. Başarının yolu buradan geçmiştir ve geçecektir. Bugün de hedef alınan bu siyasi duruş, kültür ve anlayıştır. Önümüzdeki yüzyıl Asya’dan Afrika’ya Latin Amerika’ya kadar yeni bir tarih yazma zamanıdır. Başarının anahtarı elimizdedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Devrimi, Kemalist Devrim, Atatürk, Türkiye, Asya

COĞRAFYAMIZ ÖZEL BİR COĞRAFYA. 20. Yüzyılın başında art arda dünyanın geleceğini değiştiren önemli devrimler yaşandı. Devlet bağımsızlığı geleneği olan bu topraklar emperyalizme karşı ayaklanma birikimine sahipti. Balkanlardan Pasifik’e kadar uzanan geniş imparatorluk toprakları, artık devrim coğrafyası olmuştu. Biri bitip diğeri başlıyor; ötekini tetikliyordu.

1905 Rus Devrimi, 1906 İran Devrimi, 1908 Türk Devrimi ardından Trablusgarp, Balkanlar ve Çanakkale hesaplaşması ve 1911 Çin Devrimi geldi. Kendi alanlarında başarıya ulaşmış ilk iki

önemli devrimin, 1917 Ekim Devrimi’nin ve 1920 Cumhuriyet Devrimi’nin yolu açıldı.

Emperyalizme ve Ortaçağ Kurumlarına karşı mücadelede kazanılan bu ilk zaferler yeni bir dünyanın kuruluşu sürecinin fitilini ateşledi. 21. yüzyılın başında yine dört devlet yeni bir dünyanın tasarımı konusunda ön saflardalar. Hem mücadelede hem de hedef tahtasında.

Türkiye, Rusya, Çin ve İran’ın önemli ortak özellikleri büyük imparatorluk ve devlet gelenekleri olan; eskiyi yıkıcı, yeniyi kurucu devrim deneyleri yaşamış; o yetenek, birikim ve kültürüne sahip olmalarıdır.

Atatürk ve Afganistan Kralı Amanullah Han, 1928, Ankara (TCCB, 2023).

Böyle Gitmeyecektir

Bugün dünyada ve Türkiye’de büyük alt üst oluşlar yaşanmaktadır. Yeni bir dünya düzeni kurulmaktadır. Ekonomik ve toplumsal çok büyük sorunlar vardır. Böyle gitmeyecektir.

Atlantik sistemi bu kez, geçen yüzyıldan çok daha çözümsüz bir çıkmaz yola girmiştir.

Emperyalist-kapitalist sistem artık çözüm üretmekten acizdir.

“Geleceğin yüksek ufuklarından doğmaya başlayan güneş” yükselen Asya milletlerinin talihidir. “Bu talihin artık bir daha siyah bulutlara bürünmemesi, milletlerin ve onların öncülerinin ihtimam ve fedakârlığına bağlıdır.”

Kemalist Devrim geçmişe ve geleceğe böyle bakmaktadır. Afgan Kralı Emanullah Han ve eşinin Mayıs, 1928’de ziyareti sırasında Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal yemekte yaptığı konuşmada şöyle der: “Tarihin ne garip tecellileri, dünya hadiselerinin ne manidar

tesadüf ve benzerlikleri vardır.”

Nedir bu anlamlı tesadüf? Bugün de benzerine tanık oluyoruz. Onlar 1919’da “Asya’nın ortasında bağımsızlık için mücadeleye atılırken, biz de aynı tarihte, burada, Avrupa’nın doğusunda bütün medeni cihanın gözleri önünde, bağımsızlık ve hürriyetimize vurulan darbelere göğüslerimizi siper ederek dövüşüyorduk.”

Aradan dokuz yıl geçmiş. Ancak Devrimin lideri elbette geçmişe, gelecek için bakıyor: “Bağımsızlık ve hürriyet aşığı milletler için”, o günler acılar için değil, “uyanıklık vesilesi” için daima hatırlanmalıdır. Çünkü, “bağımsızlık ve hürriyetin hakiki mahiyetini, geniş manasını, yüksek kıymetini vicdanında idrak etmiş milletler için esasî ve hayatî prensipler” vardır.

Konuşmasında onları tek tek vurguluyor:

“-Bağımsızlık ve hürriyetlerini her ne pahasına ve her ne karşılığında olursa olsun, ihlale ve sınırlamaya asla müsamaha etmemek;

-Bağımsızlık ve hürriyetlerini bütün manasıyla korunmuş bulundurmak;

-Ve bunun için icap ederse son ferdinin son damla kanını akıtarak insanlık tarihini şanlı bir misal ile süslemektir. Ancak bu prensip uğrunda her türlü fedakârlığı her an yapmaya hazır ve kadir bulunan milletlerdir ki, medeni insanlığın hürmet ve riayetne layık bir toplum olarak değerlendirilebilirler” (Atatürk, 2007a:126-127).

Başarıya giden yolun en önemli tanımıdır. Tarih de kanıtlamıştır. Bugün de işte bağımsızlığının ve özgürlüğünün gerçek anlamını ve değerini bilen milletler tarihi yeni bir örneklerle süsleyecektir. Hep birlikte yeni bir dünyanın kuruculuğunu yapacaktır.

Hürriyet Aşığı Milletler

Türk milleti hürriyet aşığıdır. Topraklarında tarihinin hiçbir döneminde sömürgecilere izin vermemiş, emperyalist boyunduruğa girmemiştir. Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra *yenilen devletler* arasında bir tek Türkiye *yenilen devletlere* millî bağımsızlık ve egemenliğini, millî sınırlarını kabul ettirdiği gibi, ekonomik ve toplumsal taleplerine de imza attırmıştır. Üstelik o sırada emperyalist devletlere tam teslim olmuş, işgal altında bir İmparatorluk merkezi vardı. 30 Ekim 1918 tarihinde İstanbul hükümetinin imzaladığı Mondros Ateşkes Anlaşmasıyla ordusu dağıtılmıştı. 10 Ağustos 1920'de imzalanan Sevr Antlaşmasıyla toprakları pay edilmişti. İşte o millet topyekun ayağa kalktı ve hem emperyalizme hem de Ortaçağ kurumlarına diz çöktürdü. Artık 23 Nisan 1920'de Ankara'da milletin büyük Meclis'i kurulmuştu. Sevr'in 13 Bölüm ve 433 maddeden oluşan hükümleri de artık geçersiz sayılmıştı.

Güç Kaynağımız

İnönü işte Lozan'da o cesaretli Meclis'in temsilcisidir. Kendi ifadesiyle “Haksız olarak yaşama hakkımızı reddetmişlerdi. Yaşamaya muktedir olduğumuzu ifadeye gitmiştik. Yalnızca bunu istiyorduk. Bunun için en kuvvetli vaziyetteydik. Sonuna kadar bu hedefi takip ettik.” İnönü, 15 Ekim 1973 de TRT'de yapılan bir söyleşide Lozan'da ABD Lord Curzon'un kendisine şöyle dediğini aktarıyor: “Lozan Muahedesinde memnun ayrılmıyoruz, hiçbir dediğimizi yaptırmadık. Harap bir memleket alıyorsunuz. Bunu imar etmeyecek misiniz... neyle... nasıl... yapacaksınız. Para bir bunda var... bir de bende.”

İşaret ettiği ABD gözlemcisi Joseph C. Grew'du. Ardından da ekliyor: “Geleceksiniz para isteyeceksiniz, diz çökeceksiniz, reddettiklerinizin hepsini cebimden çıkarıp size göstereceğim!” Curzon'un sözlerini İnönü siyasi yaşamı boyunca hiç unutmamış.

O zaman yanıtı şöyle olmuş: “Bizim burada istediklerimiz, müstakil, medeni bir devlet olarak onun bütün şartlarını sağlamaktır. Bunu temin edelim. Sulh olsun; gelirsem size... istediğinizi yaparsınız!”

Güvendikleri Kargaşa

Gazeteci TRT'deki programda İnönü'ye soruyor:

- Bu sözleri söylerken güvendikleri neydi?

İnönü'nün yanıtı, bugün de emperyalistlerin yöntemlerine ve umutlarına açıklık getiriyor.

- “Devrimlerin yapılamayacağını, Türkiye'nin içinde kargaşa çıkacağını düşünüyorlardı.

“Bu karışıklıklar içinde adalet müşavirleri, kabotaj hakkının ancak iki sene süreceğini, özetle kapitülasyonlara ait diğer meseleler fiilen kendi kendine sürüklenip giderek eski rejim iade olunacak diye düşünüyorlardı.

Vatandaşlar ve Atatürk
(TTK, 2023).

“Bu ümit sonuna kadar onlarda yaşadı. Ama bu benim zihnimde daimi bir tehlike olarak belirdi, yaşadı, taze bir halde durdu ve ben onu düşünerek idareye geçtim. ‘İsmet Paşa hep Lozan kafası ile idare ediyor. Halbuki dünya değişti’ diyerek gelişi güzel mali politika ile her türlü gedik açılmıştır. Asıl hata burada olmuştur.

Biz tabiatı ile Osmanlı İmparatorluğundan bir gram altın almadık. 1950’de iktidarı bıraktığımız zaman Merkez Bankasının elinde Türkiye’nin hiçbir zaman görmediği miktarda bir altın hazinesi vardı (122 ton altın). Öyle bıraktık. Her şey değişti (Kal, 1973).

Hedef Kemalist Devrim ve Programı

Gerçekten de dünya değişmişti. İkinci Dünya Savaşı sonrası, topraklarında savaşı görmeyen ama kazanan tarafta yer alan ABD emperyalizminin yayılmacılığı sınır tanımadı. 1950’ler ardından 10 yıl arayla 1970 ve 1980’de iki Amerikancı darbeyle Türk halkı *Millî Demokratik Devrimi’nden* vazgeçirilmeye, CIA İstasyon Şeflerinin belirttiği gibi *Tarihinden koparılmaya, millî sınırlar kaldırılmaya* çalışılmıştır. *Yeni Dünya Düzeni, Küreselleşme, Dünya Ekonomisiyle Bütünleşme* programlarıyla ülkenin bağımsızlığı ve egemenliği hem ekonomik hem de kültürel olarak teslim

alınmaya kalkışılmıştır. Hedef Kemalist Devrim'in ilkeleri ve programıdır. Dünyaya egemen olabilmek için bu eşik aşılmak zorundaydı. Bu programdan vazgeçilmeliydi.

Anlamalı Bir Dönüm Noktası

Bilimsel sosyalizmin Kemalist Devrim sürecine tanık teorisyenleri de, çok farklı ülkelerde bilimsel sosyalizm deneyimini yaşama geçiren ülkelerin liderleri de bu gerçeği o zaman gördüler ve Türk Devrimi'nin katkısına önem verdiler. Çünkü dünya devrimi açısından Kemalist Devrim anlamalı dönüm noktasıydı. Atatürk'ün dediği gibi Kemalist Devrim yalnız Türkiye için değildi. Arkamızda kalan coğrafyanın kaderini belirleyecekti. Uzun ve zor olacaktı. Bunu emperyalistler de biliyordu.

Hedef Bütün Doğu

Mustafa Kemal bu sorumluluğun bilincindeydi. Emperyalizmin doğru tahlilini yaptığı için zoru başaracaktı. Yüzyıl sonra da başarının kapısını açacak bir anahtar.

Daha 1921'de ileriye şöyle tahlil ediyordu: "Anadolu aynı haritadaki gibi bütün Asya'nın, bütün mazlumlar dünyasının, zulüm dünyasına doğru ileri sürdüğü bir vaziyette bulunmaktadır. Anadolu bu vaziyetiyle bütün zulümlere, hücumlara, taarruzlara maruz bulunuyor. Anadolu yıkılmak, çığnemek, parçalanmak isteniyor; fakat efendiler, bu hücumlar Anadolu'yla sınırlı ve kısıtlı değildir. Bu hücumların genel hedefi bütün Doğu'dur. Anadolu her türlü tasallutlara, taarruzlara karşı bütün mevcudiyetiyle nefsi müdafaa etmektedir ve bunda başarıya ulaşacağından emindir. Anadolu bu müdafaasıyla

yalnız kendi hayatına ait vazife yapmıyor, belki bütün Doğu'ya yönelik hücumlara bir set çekiyor. Efendiler, bu hücumlar elbette kırılacaktır. Bütün bu tasallutlar mutlaka nihayet bulacaktır. İşte ancak o zaman Batıda, bütün cihanda hakiki sükun, hakiki refah ve insaniyet hüküm sürebilecektir" (Atatürk, 2003:50-51).

Yüzyıl Sonra Aynı Hedef

Yüzyıl sonra da benzer görevlerle karşı karşıyayız. Asya'nın yükselişi Batı'yı da kurtaracaktır. Gerçekten de o dönemde Türk Devrimi adım adım sömürgeciliğe karşı mücadele bayrağı açan bütün Asya ülkelerinden yakından izlendi.

Meşrutiyet sözcüğü aslında Arapça *meşrut* şart koşulmuş, *şarta bağlı* kökeninden geliyor. Ancak ilk kez Osmanlı İmparatorluğu'nda bir yönetim biçimi, hükümet tanımı olarak siyasi tarihe girmiştir. Osmanlıca-Türkçe Sözlüğünde *Meşrutiyet* maddesindeki tanım da zaten böyle veriliyor:

"Türkiye'de 1876 Anayasası'yla başlayan ve 1909 değişiklikleriyle devam eden hukuki ve siyasi döneme verilen bir ad."

Daha sonra kavram olarak "hükümdarın başkanlığı altında kanunla idare olunma usulü" olarak yayılmıştır. Sözlüklerde de bu iki anlam karşılığı verilir. Örneğin *meşrutiyet* kavramı İran'a bu tanıma yakın anlamda ilk olarak Osmanlı İmparatorluğu'nda İran Elçisi olarak görev yapan Mirza Hüseyin Han Sıpahtı'nın raporlarıyla girdi. *Meşrutiyet* sözcüğünü *devlet işlerine halkın veya toplumdan bazı sınıfların katılımı* anlamında kullanmıştı. Ancak daha sonra İran *Meşrutiyetçileri* Farsçada İngilizce karşılığını *constitution hükümeti* şeklinde aynen kullanmayı tercih ediyorlar (Dilek, 2007).

Atatürk 10. yıl nutku konuşması, 29 Ekim 1933
(ATAM, 2023).

Bu da Türk Devrimi'nin özelliklerinden biri olarak sayılabilir. Devrimin liderinin daha sonra Türkçemizle özel olarak ilgilendiğini, çok emek ve zaman verdiğini, o alanda da emperyalizme direndiğini biliyoruz. Bir milleti millet yapan önemli bir yapı taşı. Dil Devrimi Kemalist Devrim'in köklü ve önemli devrimlerinden biridir.

Sömürgeciliğe ve Emperyalizme Karşı Mücadelede Ayırt Edici Özellikler

Gerçekten de Hindistan'dan, Afganistan'dan Kuzey Afrika, Latin Amerika Batı Asya ve Arap ülkelerine kadar Türk Devrimi'nin bu kendine özgü bir ilki başarıma atılımının ve özgüvenin etkisini saptanabiliyor. Bu ülkelerdeki sömürgeciliğe ve emperyalizme karşı başkaldırıların başarı ya da başarısızlığı Türk Devrimi'ni kıstas olarak

açıklanıyor. Nitekim bu ülkelerin cezaevlerinde bile bu tür bir muhasebe yapıldığını biliyoruz. Örneğin Nehru bu açıdan Türk Devrimi'nin *laiklik* ilkesini ayırt edici bulmuştur.

Hint Müslümanları Türk devrimci hareketini daha *Jön Türklere*den bu yana izliyorlardı. 1877-78 Rus Savaşı sırasında Hindistan'da camilerde dualar edilmiş, yaralılar için yardım paraları toplanmıştır (Güngör, 2001:325).

Mahatma Gandhi, 1908 Hürriyet Devrimi'nden, Meclis'in açılmasından çok etkilenmiş, Türklerin Avrupada güçlü bir devlet olarak var olması olarak değerlendirmiştir (Wasey, 2002:248-249).

Ancak İngiliz sömürgeciliğinin vesayeti altında olmaları Türk Devrimi'nden önemli fark yaratmıştır. Halifeliği bağımsızlık hareketlerinin bir simgesi, dinleri de birlikteliklerinin ve kültürlerinin devamı için tayin edici olarak gördüler.

Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Talat Paşa'ya Osmanlı Devleti'nin tarafsız kalması için telgraf çektiler ve Hintli Müslümanların “halifeye ve İngiltere'ye karşı sadakatsizliğe mecbur edecek bir harbin çıkmasına engel olunmasını” istediler. Milli Mücadelecilerin, İstanbul hükümetiyle yollarının ayrıldığı döneme girildiğinde İslam ahali için “Halife'nin izzet-i nefsi için dua günü” ilan edilmiştir. Bu desteklerde Hindularla da birleşilmiş, onlar da oruç ve dualara katılmışlardır. Süreç ilerledikçe bazen eğer barış anlaşması imzalamazlarsa İngiliz mallarına boykot uygulayacaklarını söylemişler bazen de padişahı Mustafa Kemal'i destekleme konusunda ikna etmeye çalışmışlardır (Çöğçe, 2002:151-165).

Köklü Çözüm

Batı emperyalizmine karşı zafer kazanıldığında Mustafa Kemal milli kahraman ilan edilmiştir. Hilafetin kaldırılmasıyla ilişkilerde bir sarsıntı geçirilse de Lozan'da ilk kez bir Müslüman ülkenin Batı'ya diz çöktürmesi Hindistan'da çok etkili olmuş “artık zaten hilafete gerek kalmadığı, ya da Mustafa Kemal'in halife olması” gibi fikirler çıkmış, sonunda Türkiye'nin ekonomik bakımdan gelişmesi, başarılar kazanması için desteklenmesi gerektiği kararlaştırılmıştır. Sonuçta Hindistan'ın özgürlüğüne kavuşması için Mustafa Kemal'in yaptığı gibi yapmak ve köklü çözümler gerektiğine varılmıştır.

Jawaharlal Nehru, Mustafa Kemal'in başarısının temelindeki en önemli unsurun *laiklik* devrimi olduğunu, özellikle dinsel ve kültürel ayrılıkların bulunduğu bir ülkede birliğin ancak böyle sağlanabileceğini vurgulamıştır. Kadın hakları, eğitimin birliği, din ve dünya işlerinin ayrılmasını tayin edici bulmuştur. Reformlar yaparak ancak sonsuza kadar bekleneneğini savunmuştur (Sadıq, 1981:224-226).

Kemalist Devrim Programının İlkeleri

Kemalist Devrim'in Milli Demokratik Devrim Programı da önüne çıkan engelleri aşmak için süreç içinde gelişmiş ve ilerlemiştir. 1930'lar Türkiye siyasi ve ekonomik tarihi açısından anlamlı bir dönüm noktasıdır. Hem dünyadaki gelişmeler hem de Türkiye'nin 10 yıllık deneyimleri Kemalist iktidarın bir muhasebe yapmasını zorunlu kılmıştı. Genç Türkiye Cumhuriyeti, bağımsızlığını ekonomik temellerle sağlamlaştırmak için üretimini artırmak çabası içindeydi. Millî Mücadele döneminde ekonominin ve ekonomik bağımsızlığın tayin edici gücünü görmüşlerdi. Devrimin lideri 1 Mart 1922'de Meclis açış konuşmasında ekonomiye her zamanki gibi çok geniş yer ayırdı. Ancak şu soruyla başladı:

“Türkiye'nin sahibi ve efendisi kimdir?”

Meclisten yanıt yükselir:

“Hakiki üretici olan köylü!”

Emperyalizme ve saltanata karşı mücadele, artık safları belirlemiştir. Türkiye *Millîdir, Halkçıdır*... TBMM'nin iktisadi gayesi onun refahını elde etmeye yöneliktir. Bugünkü sefaletimizin ve felaketimizin sebebi bu gerçeği bilmediğimizdendir (Atatürk, 2003:279).

Bilmeyen kim? Sefaletimizden ve felaketimizden kim sorumlu? Padişah idaresi. O zaman işe oradan başlanmalıdır. İlk ayrışma aslında 23 Nisan 1920'de olmuştur. Egemenlik padişahıdan alınmış millete verilmiştir. Ardından 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet ilan edilmiştir. İlkelerin ilk başına bu yazılmıştır. Türkiye Devleti'nin Cumhuriyet olduğu belirtilmektedir. Bu devletin şeklidir. Bir devlet rejimidir. Bir iktidar tanımıdır. Egemenlik ve yaptırım gücü tanımıdır.

Devrimi Sonsuza Kadar Korumak

“Kanunlar önünde mutlak bir eşitlik kabul eden ve hiçbir ferde, hiçbir aileye, hiçbir sınıfa, hiçbir cemaate imtiyaz tanımayan fertleri halktan ve halkçı olarak kabul ederiz” (Atatürk, 2007b:154).

Kemalistlerin tanımıyla *Halkçılık* yüce gönüllüğümüzün kuramsal bir eseri değildir. Duygulara kapılarak ilkeler arasına konmamıştır, merhamet eseri de değildir. Türk istiklalini sonsuza kadar korumak için ne yapmak gerekir diye araştırılmış, gereken şartlar saptanarak halkçılık ilkesi alınmıştır. Halkçılığı doğrudan doğruya bu memleketin kurtarılması, bağımsız olarak insanca yaşaması için bir ön koşul olarak görmektedirler.

Türkiye Devleti Cumhuriyetçi, Milliyetçi, Halkçı, Devletçi, Laik ve İnkılapçıdır.

Şükrü Kaya, halkçılığı Meclis’te alkışlar arasında kısaca şöyle tanımlıyor:

“Bizim halkçılığımız, halka doğru, halk için değil; halk tarafından ve halkla beraber sistemidir. Bu sistem memleketin doğrudan doğruya halk tarafından idaresini amaçlar. Bizde ferd ve sınıf imtiyazı yoktur. Bütün vatandaşlar üzerinde kanunlarımız tamamiyle eşit olarak geçerli ve yürürlüktedir. Bilgimize ulaşmış da cezasını görmeyecek hiç bir kanunî kabahat yoktur.”

Güçlü Ekonomi Güçlü Devlet

“Hayat demek ekonomi demektir. Yaşamak için kuvvetli bir devlet yapmak için

ekonomi esastır.” Bu bağlamda “İktisadi siyasetimizin önemli gayelerinden biri de genel menfaatları doğrudan doğruya ilgilendirecek iktisadi kurum ve girişimleri mali ve fenni kudretimizin izin verdiği ölçüde devletleştirmektir” (Atatürk, 2003:280).

Türkiye’nin tatbik ettiği *devletçilik* sistemi 19. asırdan beri sosyalizm teorisyenlerinin ileri sürdükleri fikirlerden alınarak tercüme edilmiş bir sistem değildir. Bu, Türkiye’nin ihtiyaçlarından doğmuş, Türkiye’ye has bir sistemdir. Türkiye’de *devletçilik* kendi koşullarına uygun olmalıydı. Tanım da öyle yapıldı. “Asırlardan beri ferdi ve hususî teşebbüslerle yapılamamış olan şeyleri bir an evvel yapmak”. Onun için devletin mülkiyet ilişkilerine müdahalesi şart. *Karma ekonomi!*

Millî Demokratik Devrimin temelleri sağlamlaşıyor ve inşaat devam ediyor. Ancak laik olmadan tıkanıyorsunuz, sorunları aşamıyorsunuz. Devletçiliği nasıl yaşama geçireceksiniz. Toprak mülkiyeti, ağalık şeyhlik bir sorun. Hepsi bir bütünün parçası, emperyalizme karşı mücadeleye, bağımsızlığımıza kadar zincir gidip dayanıyor.

5 Şubat 1937’de Malatya Milletvekili İsmet İnönü ve 153 arkadaşının verdiği kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporuyla, Anayasa’nın bazı maddeleri değiştirildi. Ve altı ilke Anayasal madde oldu. Türkiye Devleti *Cumhuriyetçi, Milliyetçi, Halkçı, Devletçi, Laik ve İnkılapçıdır*. Resmi dili Türkçedir. Merkezi Ankara’dır.

Amaç:

“TBMM Hükümeti’ni hayat ve bağımsızlığını kurtarmayı yegâne ve mukaddes gaye bildiği halkı emperyalizm ve kapitalizm tahakküm ve zulmünden

kurtararak irade ve hâkimiyetin hakiki sahibi kılmaktır” (Atatürk, 2002:323).

Milli hâkimiyetimiz tehlike altında olduğu için bu hükümet kuruldu. Onun sahibi milletimizdir. Kayıtsız şartsız! İşte Meclis ve Vekiller Heyeti bu yetkiyi kullanacaktır (Atatürk, 2003:120).

Türkiye Halk Hükümeti BMM tarafından idare olunur. Vilayetlerde halk tarafından genel oyla seçilir. Yalnızca o vilayetin değil, bütün milletin vekilidir. Ordu yalnızca BM'min ordusudur. BMM reisi İcra Vekilleri Heyetinin de reisidir (Atatürk, 2002:324).

Zaferin Nedeni ve Eseri

Türk milletinin istiklali kurtarıldıktan sonra tekrar böyle badirelere, tehlikelere dönmeyecek bir devlet sistemi kurulmuştur. Bu devlet sisteminde uygulanacak ilkeler ve program saptanmıştır. Bunlar yalnızca “ilim adamlarının kendi hücrelerinde, hassas vicdan ve dimağlarında hazırladıkları kavramlara uydurmak için” yapılmamıştır. Gerçeğe dayanan bir yürüyüşün uygulamasıdır. Bizim Cumhuriyetimizin ilkeleri savaş alanlarında düşünülmüş ve uygulanmıştır. “Zaferin nedeni ve eseridir!”

Hayatın mecburiyetlerinden hareket edilmektedir. İstatistiklere dayanılmamaktadır, belli formülleri ebediyen uygulamak değildir amaç. İşte devrimciliğin esas ruhu budur. Bazı “iyi” kanunlar kütüphane camekanlarında tozlanır. Öyle mükemmel sistemler vardır ki uygulama alanı ve olanağı bulamamıştır. Mükemmeldir! Ama kağıt üzerinde! Kemalist Devrim “en iyi kanun, millete en uygun kanundur” diye saptamaktadır.

Tarihte İki Model

Türk devrimi Mazlum milletler dünyasında başarıya ulaşan ilk devrimdir. İlkeleri oklarla simgeleştirilmiştir. Okların ucu geleceğe doğru açıktır. Güneşin sonsuzluğa doğru aydınlatan ışınları gibidir. Tarihte bu alanda iki model yaşanmıştır. Biri, Türk Devrimi. Emperyalizme karşı duran, tanrının İngiliz olmadığını ispatlayan, bu dünyadaki mücadeleyi ateşleyen bağımsız halktan yana kapitalizm temelinde bir sistem geliştirmeye çalışan model.

Öteki de Çin modeli. Sun Yat Sen önderliğinde emperyalizme ve sömürgeciliğe karşı Kemalist Devrim benzeri bir mücadele verdikten sonra Komünist Partisi önderliğinde Milli Demokratik devrimi sürdürmek.

Bugün bu iki mücadeleciler ülkenin, bir yolun iki ucunu tutmaları ve benzer kaderi paylaşmaları, ama birinin ekonomideki gelişmişliğinden Kovid’le mücadelesine kadar farklılık yaşamaları da bir rastlantı değildir. İkinci Dünya Savaşından sonra Çin Devrimi’ni sürdürdü. Kemalist Devrim ise ABD’nin yayılmacı hedefinin etki alanına girdi. Millî Demokratik Devrim Programı’ndan kopuşlar ve tıkanıklıklar yaşadı. Türk Devrimi bugün içinde bulunduğu zorlukları okların gösterdiği yönde daha ileri, daha ileri giderek aşacaktır. Önümüzdeki yüzyıl tam bağımsız, daha eşitlikçi ve aydınlık bir Türkiye ve dünyanın kuruluşuna önderlik edeceğiz.

Hemdert Olan Ülkeler

Mustafa Kemal Atatürk, 3 Mart 1922’de şu saptamada bulunuyordu:

“İstilacı, mütecaviz, saldırgan olan devletler yerküreyi kendilerinin malikanesi kabul etmekte ve insanlığı kendi hırslarını tatmin için çalışmaya mahkûm esirler saymaktadırlar. (...) Onlar ilan ettikleri insani ve adaletkârane esasları, kabule değer gördükleri için değil, senelerden beri tahakküm zinciri altında tuttıkları insanlık kütlesini bütün silahlarından tecrit etmek ve daha kolay esaret altında tutmaya devam etmek için bir aldatma vasıtası kabul etmektedirler.”

Yeni Bir Tarih Yazacağız

Vatan savunmasındaki lider o dönemde dünyadaki cepheleşmeyi de açık görüyor ve çözümünü öneriyordu: “Zararlı ve zehirli beyinlerden gelerek bize musallat olan zümreye karşı (...) Doğu’yu Batı’dan ayıran ve ta kuzeyden güneye kadar uzanan müşterek bir cephe vardır. Bu cephede müdafaalarda bulunabilmek, yekdiğeriyle hemdert olmuş milletlerin hakiki, samimi dayanışması ile mümkün olacaktır. (...) Fakat bu dayanışmaya dahil devletlerin başlı başına ayrı ayrı kuvvetli olması, ayrı ayrı bağımsızlık fikriyle mütehassis ve donanmış bulunması lazımdır.”

Bu anlayış da emperyalizmin dayattığı düşmanlık ve ayrışma anlayışına karşı bir duruştur. Başarının yolu buradan geçmiştir ve geçecektir. Bugün de hedef alınan bu siyasi duruş, kültür ve anlayıştır.

Atatürk, 1920’lerde şöyle diyordu:

“Türkiye şimdiye kadar mevcut tarih kitaplarının icaplarını değil, tarihin hakiki icaplarını takip edecektir. (...) Biz onların hepsini yırtacağız, yeni bir tarih yapacağız” (Atatürk, 2004:136).

Önümüzdeki yüzyıl Asya’dan Afrika’ya Latin Amerika’ya kadar yeni bir tarih yazma zamanıdır. Başarının anahtarı elimizdedir. 🌸

Kaynakça

- Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı. (2023, 9 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.atam.gov.tr/fotograf-lar/i%cc%87nkilaplar-do%cc%88nemi>
- Atatürk, M. K. (2002). *Atatürk’ün Bütün Eserleri*. (Cilt 9). Kaynak Yayınları.
- Atatürk, M.K. (2003). *Atatürk’ün Bütün Eserleri*. (Cilt 12). Kaynak Yayınları.
- Atatürk, M.K. (2004). *Atatürk’ün Bütün Eserleri*. (Cilt 13). Kaynak Yayınları.
- Atatürk, M.K. (2007a). *Atatürk’ün Bütün Eserleri*. (Cilt 22). Kaynak Yayınları.
- Atatürk, M.K. (2007b). *Atatürk’ün Bütün Eserleri*. (Cilt 25). Kaynak Yayınları.
- Çohçe, S. (2002, Kasım). Türk İstiklal Mücadelesi ve Hindistan. *Tarihte Türk-Hint İlişkileri Sempozyumu Bildirileri*. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara.
- Dilek, K. (2007). İrand’a Meşrutiyet Hareketi ve Dönemin Siyasi Olayları. *Akademik Ortadoğu*, 2(1), 51.
- Güngör, C. (2001). *Sömürgeci Ulusa Hint Milliyetçiliği Kökenleri*. Gazi Kitabevi.
- Kal, N. (1973). Cumhuriyetin İlanını Yaşayanlar. TRT Arşivi.
- Sadık, M. (1981, Kasım). Türk Devrimi ve Hint Özgürlük Hareketi. *Atatürk’ün Düşünce ve Uygulamalarının Evrensel Boyutları Sempozyumu*. Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Atatürk Özel. (2023, 9 Ağustos). Erişim adresi: https://www.tccb.gov.tr/ata_ozel/fotograf/
- Türk Tarih Kurumu Atatürk Fotoğrafları Koleksiyonu. (2023, 9 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.ttk.gov.tr/arsiv/aturk-fotograf-lari-koleksiyonu/>
- Wasey, A. (2002, Kasım). Turkey and evolution of Indian Culture. *Tarihte Türk-Hint İlişkileri Sempozyumu Bildirileri*. (s.248-249). Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Yayınları, Ankara.